

KOMENTARI
na primjedbe pristigle na nacrt
Pravilnika o telekomunikacionim instalacijama
i zajedničkim antenskim sistemima u stambenim i poslovnim objektima

Agencija je izradila nacrt Pravilnika o telekomunikacionim instalacijama i zajedničkim antenskim sistemima u stambenim i poslovnim objektima povodom čega je i otvoren konsultativni proces 23. 04. 2009. godine, koji je trajao do 23.05. 2009. godine. Pravilnik u formi nacrtu i Obrazloženje pravilnika su bili dostupni u PDF formatu na web adresi <http://www.ekip.me/konsultacije/>. O otvaranju procesa konsultacija pismeno su obavješteni Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, Ministarstvo za ekonomski razvoj, Elektrotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore, Inženjerska komora Crne Gore, Crnogorski Telekom a.d., ProMonte d.o.o., T-Mobile d.o.o., MTEL d.o.o., PTT Inženjering d.o.o., BBM do.o., Montenegro Kabl d.o.o, Elta Mont d.o.o.

Na predloženi nacrt Pravilnika primjedbe su dostavili Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, MTEL d.o.o, Crnogorski Telekom a.d. i PTT Inženjering d.o.o.

Agencija u priloženom tekstu daje svoje komentare na opšte i pojedinačne primjedbe pristigle na predloženi tekst nacrtu Pravilnika.

Pored toga, svi pristigli komentari i predlozi će biti integralno objavljeni na internet stranici Agencije.

Opšte primjedbe i komentari:

Podnosilac primjedbe/komentara	Sadržaj primjedbe/komentara	Mišljenje Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija	Ministarstvo je tražilo od Agencije da povuče navedeni nacrt pravilnika iz dalje procedure, te da Agencija pripremi stručne osnove za tehnički propis koji bi donijelo Ministarstvo u skladu sa članom 74 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.	Kao što u preambuli nacrta pomenutog Pravilnika stoji, pravni osnov za donošenje istog je član 26 Zakona o elektronskim komunikacijama, koji propisuje obavezu investitora da izgradi pretplatničke komunikacione kablove, kablove za kablovsku distribuciju i zajednički antenski sistem koji su potrebni isključivo za taj objekat saglasno projektnoj dokumentaciji, a sljedećim odredbama istog člana propisane su druge obaveze investitora koje prema stavu 4 istog člana bliže uređuje Agencija. Prema tome, nema, po našem mišljenju, razloga da ova Agencija odustane od donošenja pomenutog pravilnika, tim prije što član 74 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata ne daje pravni osnov za donošenje propisa kojim bi bio substituisan propis koji priprema ova Agencija.
Crnogorski Telekom a.d.	Pravilnik je uopšten i potrebno ga je detaljno razraditi, a na osnovu standarda koji su dati na pr. U Aneksu 1, a shodno zakonskoj obavezi: Član 26 Zakona o elektronskim komunikacijama: Takođe potrebno je dostaviti standarde navedene u Aneksu 1.	Agencija je predvidjela da može detaljnije urediti predmetno pitanje, članom 7 nacrta Pravilnika ukoliko se ukaže potreba, ukoliko zainteresovane strane budu smatrale da određena pitanja treba dodatno precizirati i definisati u odnosu na standarde navedene u Aneksu pravilnika. Agencija ne može omogućiti raspoloživost standarda zainteresovanim stranama, jer je postupak pribavljanja standarda definisan procedurama Instituta za standardizaciju Crne Gore.
MTEL d.o.o.	Opšti komentar se odnosi na preporuke za realizaciju telekomunikacionih instalacija u stambenim objektima	Ukoliko se ukaže potreba Agencija može detaljnije urediti predmetno pitanje, kako je i predviđeno članom 7 nacrta Pravilnika,
PTT Inženjering d.o.o.	Opšti komentar se odnosi na predlog preporuka za projektovanje i izgradnju telekomunikacionih instalacija u stambenim objektima	tj. ukoliko zainteresovane strane budu smatrale da određena pitanja treba dodatno precizirati i definisati u odnosu na standarde navedene u Aneksu pravilnika.

Pojedinačne primjedbe i komentari:

Članovi Pravilnika	Crnogorski Telekom	MTEL	Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
Preambula		Nacrt nema u preambuli zakonski osnov za njegovo donošenje	Preambula sadrži pravni osnov za donošenje pravilnika
Naslov pravilnika	Predlog da se promijeni naziv pravilnika u Pravilnik o elektronskim komunikacionim instalacijama u stambenim i poslovnim objektima budući da pretplatnički komunikacioni kablovi, kablovi za kablovsku distribuciju I zajednički antenski sistemi predstavljaju kako je dalje objašnjeno u stavu 2 člana 26 Zakona o elektronskim komunikacijama dio elektronske komunikacione mreže.		Prihvata se djelimično predlog Crnogorskog Telekoma, pa novi naslov pravilnika glasi: „Pravilnik o pretplatničkim elektronskim komunikacionim instalacijama u stambenim i poslovnim objektima“ Vršiti se usklađivanje cijelog teksta sa novom terminologijom iz naslova
Član 1	<p>Predlog za izmjenu teksta ovog člana: „Ovim pravilnikom se propisuju standardi koje investitori moraju da ispune prilikom planiranja, izgradnje i rekonstrukcije elektronskih komunikacionih instalacija i zajedničkih antenskih sistema u stambenim i poslovnim objektima u okviru drugih obaveza koje proističu iz zakona koji regulišu izgradnju objekata.“</p> <p>Predlog: Pravilnik treba da sadrži i uslove eksploatacije. Obrazloženje: Ako imamo posebne uslove planiranja i gradnje telekomunikacionih instalacija u objektima i zajedničkih antenskih sistema, neophodni su i uslovi eksploatacije jer se u praksi između ostalog postavljaju sledeća pitanja: Ko vrši tehnički prijem izgrađenih telekomunikacionih instalacija i zajedničkih antenskih sistema shodno projektnoj dokumentaciji i u skladu sa standardima? Ko je nadležan za održavanje instalacija i zajedničkih antenskih sistema za vrijeme eksploatacije?</p>	<p>Član 26 ZEK-a obavezuje Agenciju da propisuje obaveze za investitora, a ne i za izrađivača tehničke dokumentacije (projektante i revidente). U istom članu naglašava se obaveza investitora da „<i>mora izgraditi pretplatničke komunikacione kablove, kablove za kablovsku distribuciju i zajednički antenski sistem, koji su potrebni isključivo za taj objekat, saglasno projektnoj dokumentaciji</i>“</p> <p>Komentar : Treba korigovati formu Nacrt, posebno u dijelu Člana 1 i Člana 7, i usklađivanju terminologije, planiranje, i projektovanje, kao i preispitati opseg obaveza koji se mogu nalagati ovim pravilnikom, saglasno Zakonu o elektronskim komunikacijama .</p>	<p>Ne prihvata se predlog Crnogorskog Telekoma za izmjenu teksta ovog člana, jer se ovim pravilnikom ne propisuju samo standardi.</p> <p>Agencija smatra da je pitanje tehničkog pregleda riješeno Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata. Pitanje održavanja izgrađenih instalacija tokom eksploatacije je veoma važno pitanje, ali Agencija nema pravnog osnova za uređenje ovog pitanja.</p> <p>Prihvata se predlog MTELa, pa se iz člana 1 briše riječ planiranje.</p>
Član 2	<p>Komentar: Nije u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata. Naime, Član 77 ovog Zakona, definiše da tehničku dokumentaciju sačinjavaju projekti elektro instalacija jake i slabe struje. U praksi su integrisane instalacije slabe struje za govor, podatke, video, alarme i ostalo.</p>		<p>Član 26 Zakona o elektronskim komunikacijama precizno definiše nadležnosti Agencije, te u skladu s tim Agencija nema ovlašćenja da propisuje uslove za druge sisteme, iako se komentar Crnogorskog Telekoma ima puni smisao s</p>

	Predlog teksta za član 2: Ovaj pravilnik se ne odnosi na instalacije i sisteme koji nijesu realizovani i nijesu uvezani sa telekomunikacionim instalacijama i sistemom instalacija za prijem i distribuciju rtv i drugih signala.		aspekta Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.
Član 3	Komentar: Smatramo neophodnim kao prvo držati se pojmova koje je upotrijebio Zakon o elektronskim komunikacijama tj. definisati šta su pretplatnički komunikacioni kablovi, šta kablovi za kablovsku distribuciju, a šta zajednički antenski sistemi. Za potrebe ovog Pravilnika mogu biti uvedeni dodatni termini koji moraju biti obaržloženi u skladu sa međunarodnim standardima i praksom.		Ne prihvata se predlog Crnogorskog Telekoma za definisanjem pojedinih pojmova iz zakona, s obzirom da termini koji se pominju u zakonu nijesu standardizovani. Međutim, vrše se određene izmjene u formulaciji ovog člana koje jasnije definišu navedene pojmove.
Član 4	Predlog teksta za član 4 stav 1: Razvoj širokog spektra aplikativnih servisa bez potrebe izmjene instalacione, kablovske - kanalizacione infrastrukture.		Djelimično se prihvata predlog Crnogorskog Telekoma i mijenja se stav 1 i glasi: „Razvoj širokog spektra usluga bez potrebe izmjene fiksne kablovske infrastrukture.“
Član 5	Komentar 1 na član 5 stav 3: Nije u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata . Predlog teksta za član 5 stav 3: Projektovanje i izgradnja telekomunikacionih instalacija moraju biti u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata i Zakonom o elektronskim komunikacijama.		Prihvata se predlog Crnogorskog Telekoma za izmjenom stava 3 ovog člana. Dodaje se poseban stav koji se odnosi na održavanje instalacija.
Član 6	Komentar 1: Formulacija na tri nezavisne telekomunikacione instalacije kako je dato u ovom članu, tehnički nije dobro definisana: Predlog 1 teksta za član 6 alineja 3: Prijem i distribuciju zemaljskih(VHF band-ovi I II i III i UHF band-ovi IV i V) i satelitskih radio i televizijskih signala preko zajedničkog antenskog sistema. Predlog 2 da se ubaci novi član npr. 6.1: Član 6.1 Posebni uslovi Telekomunikacioni operateri, za potrebe projektovanja i građenja stambenih i poslovnih objekata, na zahtjev investitora-vlasnika objekata, izdaju posebne uslove za projektovanje-priključenje (uslove koji se odnose na konkretan objekat), koji se odnose na telekomunikacionu		Prihvata se Komentar 1 i Predlog 1 Crnogorskog Telekoma i vrši se dopuna člana 6 stav 1. Predlozi 2 i 3 Crnogorskog Telekoma se ne prihvataju , jer su suprotni sa članom 26 zakona. Naime, članom 26 Zakona je predviđeno da Agencija propisuje uslove za izgradnju, pa iz tog razloga operatori ne mogu izdavati posebne uslove za projektovanje. Naprotiv, operatori su dužni da omoguće priključenje svim korisnicima koji su zadovoljili uslove koje propiše Agencije. Kada je u pitanju priključenje na javne elektronske komunikacione mreže, članom 25 je predviđeno da Ministarstvo

	<p>infrastrukturu u okviru objekta i pripadajuće urbanističke parcele.</p> <p>Izbor telekomunikacionih operatera, za izdavanje posebnih uslova, je u skladu sa članom 4 pravilnika, i zavisi od toga koje su potrebe korisnika za vrstom i kapacitetom telekomunikacionih servisa.</p> <p>Proceduru podnošenja zahtjeva i izdavanja posebnih uslova prati Agencija.</p> <p>Predlog 3: Dodati kao poslednji stav clanu 6: „Investitor iz stava 1 ovog pravilnika je obavezan da izgradi odgovarajuće priključke na elektronske komunikacione mreže u skladu sa posebnim uslovima iz člana 6.1 (ili neki drugi broj) i u skladu sa zakonom.“</p>		<p>propisuje uslove za priključenje, a Agencija je shodno svojim zakonskim obavezama dostavila Ministarstvu stručne osnove za propis kojim će biti regulisano ovo pitanje. Kao što je prethodno navedeno, zakonska obaveza Agencije je da propiše uslove koje moraju ispuniti investitori prilikom gradnje stambenih i poslovnih objekata s aspekta elektronskih komunikacionih instalacija. Znači da operatori ne mogu određivati posebne uslove za konkretne objekte. Agencija, takođe, smatra da će se dosljednom primjenom ovog pravilnika podići nivo kvaliteta elektronskih komunikacionih instalacija u objektima. Kada je u pitanju priključenje prethodno pomenutih instalacija na javne elektronske komunikacione mreže, operatori moraju biti uključeni kroz odgovarajuću proceduru i uslove koje će propisati nadležno Ministarstvo, shodno članu 25 Zakona.</p>
<p>Član 7</p>	<p>Predlog teksta clana 7: Telekomunikacione instalacije u objektima se moraju projektovati i graditi u skladu sa zakonom i drugim propisima, tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta.</p> <p>Agencija će najkasnije do kraja 2009.godine donijeti posebne propise i usvojiti standarde za projektovanje i izgradnju sistema telekomunikacionih instalacija i sistema za prijem i distribuciju rtv i drugih signala.</p> <p>Do donošenja crnogorskih standarda i propisa primjenjivat će se svjetski i evropski standardi i propisi iz ove oblasti.</p> <p>Obrazloženje: Termine propisi i standardi iz stava 2 smatramo adekvatnim jer se nalaze u Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata.</p>	<p>Komentar : Trebalo bi izbaciti Član 7 i Aneks iz Nacrta . Određene standarde koji su navedeni u Aneksu, a koji podržavaju zahtjeve iz člana 26 ZEK-a, treba predložiti nadležnom organu za uvođenje, kao obavezujuće standarde odnosno tehničke propise. Komentar: Pravilnik bi trebao da , na osnovu predhodno usvojenih obavezujućih standarda, stavi težište na ostvarenje zahtjeva koji nalaže član 26, a za čije ostvarenje ne mogu garantovati obavezujući standardi . Posebno treba obraditi aspekte relevantne vlasništva i održavanja koje se odnose na investitora objekta.</p>	<p>Djelimično se prihvata predlog Crnogorskog Telekomu i vrši se preformulacija ovog člana.</p> <p>Primjedba Mtela se ne prihvata, jer primjena standarda navedenih u nacrtu pravilnika obezbjeđuje osnovne ciljeve navedene u njemu. Agencija će, ukoliko se ukaže potreba pripremiti propis koji će do detalja definisati sve aspekte navedene u pravilniku i standardima. Takođe, pitanja vlasništva i održavanja navedene infrastrukture su predmet drugih propisa, te Agencija nema zakonskog osnova za propisivanje obaveza koje se tiču navedenih pitanja.</p>
<p>Član 8</p>	<p>Predlog 1: Pravilnik treba obuhvatiti i telekomunikacione instalacije van stambenih i poslovnih objekata jer je ovako teško primjenjiv u praksi.</p> <p>Komentar 3, Stav 2: rok od 30 nije prihvatljiv.</p>	<p>Saglasno izjavama koje se prilažu uz tehničku dokumentaciju, Projektant i Revident su obavezni da primjenjuju važeći zakon odnosno tehničke propise i standarde (Čl 86,</p>	<p>Ne prihvata se predlog Mtela za brisanjem ovog člana.</p> <p>Takođe, ne prihvata se predlog</p>

<p>Predlog 2: Predložemo sljedeću formulaciju ovog člana: Član 8 Saglasnost na projektnu dokumentaciju</p> <p>Telekomunikacionu saglasnost na projektnu dokumentaciju (dio Glavnog projekta elektroinstalacija slabe struje koji se odnosi na telekomunikacione instalacije) izdat će telekomunikacioni operateri koji izdaju posebne uslove za projektovanje.</p> <p>Telekomunikacioni operateri će izdati telekomunikacionu saglasnost, ili će odbiti izdavanje telekomunikacione saglasnosti u roku od 10 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana.</p> <p>Usaglašenost sa odredbama ovog pravilnika, zakonom i drugim propisima , tehničkim normativima, standardima i normama kvaliteta, će kontrolisati Agencija posebnim aktom o izdavanju posebnih uslova za projektovanje i telekomunikacione saglasnosti na projektnu dokumentaciju .</p> <p>Za izdavanje posebnih uslova za projektovanje iz stava 1 člana 6.1 i telekomunikacione saglasnosti iz stava 1 ovog člana, će se plaćati naknada u skladu sa posebnim aktom iz stava 2.</p>	<p>Čl 90 Zakona o izgradnji objekata). Nadalje , u Članu 93 Zakona o izgradnji objekata , i nadležni organ za izdavanje građevinske dozvole provjerava usklađenost tehničke dokumentacije sa zakonom.</p> <p>U tom smislu , treba preispitati zakonsku osnovu člana 8 Nacrta , kojim Agencija nalaže obavezu izdavanja saglasnosti za tehničku dokumentaciju uz plaćanje odgovarajuće naknade.</p> <p>Komentar: Treba izbaciti član 8 iz Nacrta</p>	<p>Crnogorskog Telekomu da se davanje saglasnosti povjeri samo operatorima. Međutim ostvalja se mogućnost da i druga pravna lica, po ovlašćenju Agencije, a na osnovu ispunjenosti uslova iz Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, vrše provjeru usklađenosti sa uslovima iz ovog pravilnika. Vršiti se preformulacija člana, tako da glasi:</p>
--	--	---

Podgorica, 24.07.2009. godine